

מראי מקומות- זבחים ס"ד

וממילא יש כאן חסרון תמימים. אלא דהק', דא"כ מהו בניסוך המים, הרי שם ג"כ משמע מדברי הרמב"ם שהפסול הוא משום שחסר תמימים, ומה שייך זה אצל ניסוך המים, הרי המים אין לו ריח, והניח בצ"ע.

(ה) **נסכים שמא יתעשנו- הק' הרש"ש**, למה לא הי' יכול לילך דרך הסובב וישפילם למטה מגב המזבח, ששם המערכה ועשנה, וסיים בקו'. וע"ע **בשפת אמת** דכ' דמשמע מהכא דאסור לכסות הכלי בכיסוי, וכ' דאינו יודע הטעם. ובשיעורי הגרי"ד ביאר דאה"נ, שפיר י"ל דיש כאן עצות, אבל לא חיפשו עצות, וכיון דמן הסתם יש חשש עישון, קבעו הדין שיפנה לשמאל.

(ו) **הקפה ברגל- פרש"י**, ואין היין בידו, ולמצוה בעלמא, מפני שכל העולין לשאר דברים פונין לימין ומקיפין, וזה עולה להקטיר, לפיכך מקיף ובא למקום שמנסכין שם, ונותנין לו יין לנסך, אבל שאר כהנים, שלא עלו לעשות דבר אחר, פונים מיד לשמאל. והק' הגרי"ד, למה כל כהן העולה לנסך פונה שמאלה, לימא שגם הוא יקיף כדרכו לעבודה ימינה בלי היין, וכהן אחר שאינו עובד יפנה שמאלה ויושיט לו כשיגיע לאותו קרן. והביא בשם הגרי"ז דאי אין כלום בידו, אי"ז נקרא הקפה כלל, וא"כ ליכא ענין להקיף לימינו, משא"כ בכהן גדול, כיון שעלה לעבודת הקטרה, שפיר נקרא מקיף. אולם ע' **בשפת אמת** שהביא דהרמב"ם בפיה"מ וגם ביד החזקה פסק דאה"נ, כל כהן העולה לנסך צריך לעלות ברגל ולהקיף, ואחר מעלה היין, והמעלה היין לא הי' מקיף. וביאר השפ"א, דס"ל להרמב"ם דהמעלה היין שאינו עושה גוף העבודה אינו צריך להקיף, אבל מי שעושה גוף הניסוך אינו צריך להקיף. והוסיף השפ"א דלכא' פשט המשנה משמע כפרש"י, דרך הכה"ג מקיף.

(ז) **הי' מתמצה- פרש"י**, שמקיף ומתקרב בית מליקתו למזבח, ודוחקו בקיר, והדם מתמצה ויורד ליסוד. והעיר הרש"ש דהא דבמנחות

(א) **בא וראה כמה גדול כחן של כהנים, שאין לה קל בעופות יותר ממוראה ונוצה, וכו'- כ' השפת אמת** דמשמע מכאן דאסור לקשור אבן וכדו' עמה כדי שיהי' יהי' יכול לזורקה רחוק בקל. וכ' דאולי המקור לזה הוא מהא דכתי' והשליך אותה, דדרשי' ולא דבר אחר עמה.

(ב) **מחזיר פניו כלפי צפון, והולך למזרחו של כבש כעשר אמות- הק' המפרש בתמיד (כח: ד"ה צבר)**, הא בעינן ושמא אצל המזבח, ונהי דכבש ג"כ הי' לו דין מזבח לכל מילי, מ"מ הי' לנו לקרבו אצל המזבח, ועדיין הוא רחוק מן המזבח כ' אמות. והביא מרבו ליישב דכיון דכתי' "והשליך" אצל מוראה ונוצה, הא קים להו לרבנן דאינו נחשב השלכה אם הוא פחות מכ' אמות. וע"ע **בשטמ"ק** כאן (בהשמטות) בשם הראב"ד דכ' דמה דלא עשו הדשן בתחלת הכבש, ולא יהי' צריך הכהן לחזור לצפון י' אמות, היינו משום דשיערו דכ"כ לא יהי' הכהן יכול לזרוק, דזה יהי' לכה"פ ל"ב אמות (אולם לפי דברי המפרש הנ"ל, א"ש בלא"ה, שהרי בעצם צריך להיות אצל המזבח כל מה ששייך, וא"כ, אין צורך שיהי' יותר מכ' אמות רחוק מן המזבח.

(ג) **רחוק מן הכבש ג' טפחים- ע' בשטמ"ק** (השמטות) בשם הראב"ד שביאר דמה שצריך ג' טפחים אלו, היינו משום דאם הי' אצל הכבש ממש ממזרחו, אז לא יהי' הכהן הזורק מקרבן מערבית דרומית יכול לראות מקום הדשן כדי שיהי' יכול לכוון זריקתו לשם, דהכבש מפסיק ראייתו. ולכן הרחיקו הדשן ג' טפחים מן הכבש, כדי שיהי' יכול לראותו.

(ד) **נסכים שמא יתעשנו- ע' בשיעורי הגרי"ד** שהביא מהפיה"מ להרמב"ם דטעם הפסול הוא משום שיפסיד ריחו ואנן בעינן תמימים. וביאר הגרי"ד, דאין כוונת הרמב"ם לומר דע"י ריח העשן יהי' חסר תמימות, אלא הביאור הוא דע"י העשן יפסיד ריח היין,

(ג) **שיסע ולא הבדיל, ואם הבדיל כשר- כ'** השפת אמת דלכאו' הי' נראה דעכ"פ לוקה משום דעבר על הלאו דלא הבדיל, וכן הבה"ג מונה לא הבדיל ללאו. אולם מדברי הרמב"ם מבואר דלא כן, דכ' דאין צריך להבדיל, ומבואר מדבריו דאין קפידא שלא יבדיל דוקא. והק' עליו השפ"א דמשמע מלשון המשנה שהוא רק כשר בדיעבד, וכן משמע מדברי התו"כ, דשם הי' ה"א שיפסל הקרבן בשביל זה, קמ"ל דאין הקרבן פסול, אבל עכ"פ משמע דאסור לעשות כן לכתחלה. וכ' דשוב ראה דהרמב"ם בספר המצוות (שורש ח') כ' דלשון הפסוק הוא רק שלילי, ואינו איסור, ועדיין צ"ע.

(ד) **הבדיל בחטאת... פסול- פרש"י**, דהיינו שמולק ב' סימנין. ובחולין (כא:): פרש"י דכיון דסגי במליקת סימן א', א"כ טפי מזה שוב הוי הבדלה ופסול. אולם ע' ברמב"ם (מעה"ק ז', ו') דכ' דאם יחתוך הסימנין ואינו מבדיל הראש מן הגוף, כשר. ודייק הלחם משנה דהרמב"ם חולק על דברי רש"י דהתם, וס"ל דאינו נחשב הבדלה דע שהראש מובדל ממש מגוף העוף.

(טו) **ולא הבדיל בעולה פסול- הק' תוס'** (נדרפס בסה:), מנלן שאם לא הבילה בעולת העוף דפסולה בדיעבד. וכ' השפת אמת דלמ"ד דשהיי' פוסל בין סימן לסימן א"ש, דמליקה זו הו"ל כשחיטת בהמה, וכיון ששהה בין סימן לסימן, ממילא הו"ל גבילה ופסולה. אבל למ"ד דשהיי' אינו פוסל, ורק צריך לקיים מצות הבדלה, לדידהו שפיר פריך תוס', דמנ"ל דמעכב.

(טז) **א' חטאת העוף וא' עולת העוף שמלקן ושמיצה את דמן לאכול דבר שדרכו לאכול, וכו'- הק' החזון איש** (י"ז, ח'), אפי' למ"ד דמיצוי מעכב, למה הוי פיגול אם מיצה ע"מ לאכול שלא בזמנו, תיפוק לי' דחצי מתיר הוא, שהרי ג"כ צריך להזות בכוונת שלא בזמנו. וכ' דאה"נ, או מתני' כר"מ, דס"ל דמפגלין בחצי מתיר, או דלמא מתני' דקתני מיצה עבודה בתרייתא נקט, אבל גם בהזאה באמת חשב כן, דפיגול גם בהזאה.

לא פי' רש"י כן, אלא דמיצוי היינו דסוחטו בין אצבעותיו, וניצוק הדם הולך למרחוק. וע"ע שם מש"כ בזה.

(ח) **כיצד מולקין חטאת העוף- כ' הרדב"ז** (מעה"ק ז', ח') דה"ה עולת העוף כן, ומה שנקט התנא (וכן הרמב"ם) חטאת העוף, היינו משום דתנא סידר חטאת העוף תחלה, ותני עלה דין זה דכיצד מולקין.

(ט) **אחז גפיו בשתי אצבעות- ע' במלאכת שלמה** (בריש חטאת העוף) שכ' דאם שינה ואוחזו בכל מקום, נח' הראשונים בדינה, הרמב"ם ס"ל דאם אחזו בכל מקום דכשרה, אבל ש' התוס' נראה דאם אחזו בכל מקום פסולה, דצריך לאוחזה דוקא כמה דא' בגמ'.

(י) **וזו עבודה קשה שבמקדש- הק' המקדש דוד** (כ"ח, ד'), למה הי' קשה כ"כ, הרי יכול לאוחזו בשמאל ולעשות המליקה בימין. ותי' דכל היכא דאיכא דין לאוחזה בשעת עבודה, גם האחיזה צריכה להיות בימין (ולכאו' כוונתו דחלק של העבודה הוא). וע' בהערת שמועת חיים שם, שכ' דבאמת הפיה"מ להרמב"ם וגם הרע"ב פירשו דבאמת יכול לאוחזה בשמאל (ומ"מ הוי עבודה קשה שבמקדש). אולם השטמ"ק כאן באמת כ' דצריך לאוחזה בימין דוקא, וכ' שהוא משום דכל העבודות צריכין להיות בימין, וכ' דלכך הי' עבודה קשה שבמקדש.

(יא) **וזרקו על גבי האשים, בא לו לגוף- ע' בחזון איש** (י"ז, ז') שכ' דנראה דלאחר שמלק, עלה על הכבש וזרק הראש על המערכה, ולא יתכן לומר שזרק הראש על המערכה מהסובב, שאי"ז דרך שירות. ורק אז חזר אל הגוף, וכן משמע לשון המשנה דקתי בא לו לגוף, ולא קתני נטל את הגוף, משמע דהלך לו מן הגוף ועכשיו חזר.

(יב) **והשליכן לבית הדשן- ע' במנחת חינוך** (קט"ו, כ"ז, ד"ה ומקודם) שכ' דלפי חד תי' בתוס' **ביומא** (נט: סוד"ה והרי), לא יהי' צריך בגדי כהונה כדי להשליכו לבית הדשן, וממילא גם זר יהי' כשר בזה.